Ч. 153 (13.698). Львів, середа 13. червня 1934. Poucztowa oplata oplacono ryczaltem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Шкоди від посухи і приморозків.

(Звідомлення з місць.)

ЯВОРІВЩИНА.

Досить сильні приморозки знищили при кінці травня ц. р. **засіви в Яворівщині** і то так сильно, що й найстарші люди такого не памятають. Змерзла майже в цілім повіті **бараболя**, одначе вона частинно відновиться і шкоди не буде більше, як 50 проц. Пропала від морозів **гречка і просо**, одначе їх хто міг, сіяв наново.

Населенню грозить **голод і всі його наслідки** тому, що вимерзло багато **жита**, яким засіяна більша половина землі, головнож на піскак. Деякі смуги землі, засіяні житом, головно у Вільшаниці, Цетулі, Залужі, Наконечнім та ін. селах, так потерпіли від морозів, що на цілих просторах знищене на 100 проц. жито і то без огляду на те, чи жито було в цвіті, чи вибране більше або менше зерном. Багатьом людям грозить передновок, чи радше **голод вже з хвилиною жнив.** Пропала надія на вчасну бульбу, бо вона щойно по приморозках сходить, а ціна бульби доходить до 6—7 зол. за сотнар.

Цю сумну картину доповнює загальне пригноблення.

о. Я. Ломницький.

БУЧАЧЧИНА.

Великі втрати має наш повіт в цьому році. Насамперед посуха від кінця квітня до кінця травня знищила майже зовсім **фасолю, просо і конюшину,** яка навіть не зійшла. Таксамо від посухи потерпіло і **збіже:** в багатьох випадках селяни попереорювали вдруге поля та знову їх позасівали. Другим ударом був морозець у днях 25. і 28. травня, який дуже пошкодив **кукурудзі, фасолі та бараболі.** З приводу елементарних нещасть сильно потерпіли села Озеряни та Губин, пов. Бучач. У неділю 3. VI. ц. р. спалилося внаслідок удару грому 5 хат з госп. будинками. Шкода необчислена, але у всякому разі значна. В Губині, в другій половині травня, з невідомої причини згоріло 10 хат. 12 родин лишилось без даху над головою. Також і пасічникам спричинила посуха сильні шкоди, бо від вітрів та посухи згинуло багато пчіл і пасічники ще тепер часто купують поживу для пчіл.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Грозять конфіскатою жидівських маєтків у Німеччині.

НЮ ЙОРК, 28. травня. (Вл. кор.) Жидівська Телеграфічна Агенція передає зміст статті в „Льондон Дейлі Експрес“ про загрозу Гітлера відібрати німецьким жидам маєтки. Статтю написав берлінським кореспондентом „Експреса“. Він каже, що німецький уряд плянує сконфіскувати маєтки жидам як винагороду за втрату наслідком бойкоту Німеччини жидами із загранці.

Відплата жидам у Німеччині вже зачалася в той спосіб, що в деяких округах шкільні діти не хочуть бавитися зі своїми жидівськими товаришами, а селяни перестали платити жидам свої довги. В деяких містечках бойкотують цілковито жидівські підприємства. Така акція доводить до того, що жиди стають нуждарями і коли вичерпають свої банкові ощадности, будуть без засобів до життя.

Вияснює причину совітсько-французького союзу.

НЮ ЙОРК, 25. травня. (Вл. кор.) Г. Никербокер що від довшого часу перебуває в Европі з доручення одного ґазетярського синдикату для студій над можливістю другої світової війни, присилає сьогодні з Льондону депешу з вияснення російсько-французького зближення й евентуального союзу. Никербокер називає Льондон осередком всяких інформацій про світову політику. Отже на підставі тих інформацій він каже: Сьогодні нема сумніву, що розпучливий крок Літвінова, щоби злучити совітську Росію з буржуазною Францією в один союз, а також і дістатися до Л. Націй — є вислідом страху Росії перед японсько-німецьким військовим порозумінням. Французько-російський союз за підставі плянів Літвінова, мав би бути також військовим на такий лад, як був перед війною. Коли би такий союз справді заключено, то це був би найважніший договір після версайського пакту.

Большевики обурені на Італію.

ПРАВДА КОЛЕ В ОЧІ.

МОСКВА, 11. 6. ПАТ. Московська „Правда“ накинулася на Італію за критичну статтю „Джіорнале д' Італія“ про жахливу ситуацію в СССР. „Правда“ пише, що Італія докотилася під фашистівським ударом до господарської катастрофи. Широко розписується про гноблення робітництва в Італії. На думку большевицьких журналістів італійська преса розвела кампанію проти большевиків тому, що Італія невдоволена з політики ком. Літвінова в Женеві.

Безоглядна боротьба з терористами в Австрії.

ВІДЕНЬ, 11. 6. ПАТ. В неділю і минулої ночі виконано в Австрії низку замахів на залізниці. І так: на залізничім шляху Будапешт—Ґрац зірвано рейки. Поспішний поїзд спинено і тому не дійшло до страшної катастрофи. Біля стації Рекавінкель знищено залізничий шлях. Комунікацію припинено на декілька годин.

Одночасно в ночі появився офіційний комунікат з рішенням ради міністрів, щоби уряд безоглядно поборював терористичну акцію. Комунікат запевняє, що централя терористів є в Німеччині. Уряд постановив утворити в кожній громаді сторожі добровольців до боротьби з терористами і співпраці з владою. Члени сторожі матимуть права влади безпеки. Уряд призначить теж нагороди інформаторам за виявлення злочинців. В найближчому часі введуть наглі суди, які каратимуть карою смерти. Уряд переконаний, що населення співпрацюватиме з владою безпеки і судами та виступить проти акції, яка загрожує господарському розвиткові Австрії. Співпраця населення конечна — кінчає комунікат, щоби чужинцям туристам запевнити безпеку в Австрії.

У Нанкіні вбили японського дипльомата.

З Нанкіну повідомляють, що в неділю 10. червня ц. р. вбили японського віцеконсуля Курамото. Вбивників не схопили. Китайський уряд побоюється, що вбивство напружить взаємини з Японією.

Прогулька фінляндських учителів.

ВАРШАВА ПАТ. В дні 23. червня ц. р. приїде до Польщі прогулька 50 фінляндських учителів і побуде шість днів. Підчас побуту відвідає декілька міст.

На манівцях розброєння.

Женева, 7. червня 1934.

Конференція розброєння перебуває в стані безнадійнім. Повідомити світ про її той чи інший кінець є справою телеграфу, тим часом варто придивитися її недузі, що так яскраво відбиває в собі сучасні відносини між великими держа- вами. Ставлячи коротку і ясну діягнозу смер- тельної недуги конференції розброєння треба ствердити, що це є франко-московське порозу- міння. На це якийсь невірний Тома може заува- жити: алеж війни будуть і по розкладі СССР на його складові національні держави, а кожний правовірний соціяльний демократ додасть, що війни є випливом капіталістичного ладу. На пе вїнов треба буде відповісти, що московська вяз- ниця народів є найгіршою і найхоробливішою формою невільницького капіталізму, з усіми злими прикметами цього ладу, але без його здо- рових елементів. Усунення цього витвору мос- ковського національного духа без сумніву при- чиниться у великій мірі як до поборення світо- вої кризи так і до повільного зменшення зброєнь.

Як більшовики розуміють справу миру — висловився блискучо пан Каганович на остан- нім конгресі всесоюзної партії кажучи, що зав- данням зовнішньої більшовицької політики є збільшувати поріжнення між капіталістичними державами, щоби вони їх не виріввали коштом СССР. Але московський уряд очевидно гадає, що про це означення московської миролюбности всі вже забули, і містить у „Ізв.“ з 28. травня передову під наг. — „Франко-совітське зближен- ня і справа миру“, в якій між іншим у досить нахабний спосіб заявляє: „Противники цього зближення (у Франції), що підпорядковують справу миру своїм забобонам, ледви чи насмі- ляться отверто піднести свій голос проти спіль- ної роботи Франції та СССР над скріпленням миру.“ Французам треба справді поґратулювати за тон, яким говорять з ними тепер більшовики, але це врештою справа самих французів. Більше значіння має, як виглядає спільно робота Фран- ції та СССР у Женеві.

Безнадійний стан конференції, яку вже кілька разів відкладали, був загально відомий перед її відкриттям, лише цим можна зясувати франко-більшовицькі пляни відносно її політич- ної с... оголошені досить необережно па- риською пресою. У своїм довжелезнім проєкті запропонував Літвінов між іншим перетворити конференцію розброєння в постійну конферен- цію мира. На випадок, колиб цей проєкт не був прийнятий, загрожувалось утворити частинну конференцію з представників Франції, СССР, Малої Антанти, Туреччини можливо Греції та інших дрібних держав, що до неї присталиб.

Але цього було вже забагато державам, що дбали про більше-менше пристойний кінець кон- ференції розброєння. На пополудневім довіроч- нім засіданні 5. червня прийшло до гострої су- перечки між Барту та Гендерсоном, який висту- пив з проєктом компромісової резолюції, що ма- лаб у деякій мірі, задоволити учасників конфе- ренції. Тут виявилась різка різниця між фран- цуським та англійським поглядом на питання розброєння. „Спочатку забезпечення, а потім розброєння“, висказав Париж і дістав відповідь з Льондону, Риму і Вашингтону — „розброєння є основою забезпечення“.

Дискутуючи з Барту Гендерсон заявив ясно і недвозначно: „Я не можу приєднатися до ні- якого змагання окружити якусь державу“. „Це було ударом просто по пактах взаємної оборони, виготованих в совітсько-турецьких ляборато- ріях“, пише „Журналь де Женев“.

Цією заявою висловив Гендерсон в деякій мірі і погляд політичних кол Англії. Мілітарне забезпечення Франції там було так непопулярне тому, що спираючись на забезпечення Англії французькі прихильники Москви, очевидно, хо- тіли розтягти це забезпечення і на більшовиків, а разом з тим оточити Німеччину мережою умов про взаємну охорону з її близчими та дальши- ми сусідами.

Франко-московська акція у Женеві стріну- ла таким чином поважну протиакцію. „Франція, поставивши Совіти на свою шахівницю, ризикує не знайти на ній тим самим Бельгії, Польщі, Італії, Великої Британії... Чи варта така гра свічок?“— пише той-же самий „Ж. д. Ж.“.

До цього переконання схиляється очевидно поволі і сам п. Барту. По бурливім засіданні по- переднього дня він подав 6. ц. м. проєкт резо- люції, яка виразно свідчить про поразку попе- реднього пляну та впорядкований відворот. Со- вітську пропозицію перетворити конференцію розброєння в „постійну мирову конференцію“, пропонує Барту передати на розгляд навіть не женевських зборів, а „урядів“, себто взагалі не розглядати у Женеві. Про окрему конференцію франко-совітських сателітів у Женеві взагалі не згадується. Питання реґіональних пактів та ґа- рантій пропонується для дальшого розгляду ге- неральної комісії. Пропонується також розгля- нути питання повітряної війни піднесені в лип- ні 1932 року та контролі над виробом та прода- жею зброї.

Разом з проєктом резолюції Барту подано 11 (одинацять) текстів ріжних резолюцій, які треба погодити ще протягом дальших перегово- рів. Це дає нагоду продовжити існування, коли не життя, конференції розброєння. Таким чином не виключена можливість відрочення формаль- ного кінця конференції на осінь.

У колах конференції звернула на себе увагу телеграма Барту до Мусолінія з подякою за ді- яльність барона Альоїзія, що допровадила до порозуміння між Францією та Німеччиною в справі Саррщини. У звязку з цим висловлюють надію, що Італія покористується сарськими ме- тодами, щоб осягнути порозуміння між Фран- цією та Німеччиною і в питаннях зменшення зброєнь.

Поза тим вважають тут для справжнього забезпечення миру необхідним відновлення франко-англійського порозуміння, нарушеного франко-совітськими залицянками. Поруч з іта- лійськими заходами в напрямі франко-німецько- го зближення значилоб це поворот до проєкту пакту чотирьох держав.

Тим часом до цього ще дуже далеко. Спра- ва розброєння мандрує ще небезпечними ма- нівцями і акція рятування Франції від москов- ської „приязні“ лише починається.

М. Данько.

Ширіть наш часопис!

Видавничий рух в Англії.

ВАРШАВА, ПАТ. В 1933 р. видано в Ан- ґлії понад 15 тисяч нових книжок. У порівнан- ні до минулих 1931. і 1932 років — 1933. рік ви- казує приріст книжок. Збільшилися видання з ділянки права, соціольоґії, фільольоґії, теольо- ґії і бібліографії. Одночасно зменшився наклад гарного письменства, фільософії, педаґоґіки та аґрономії.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 13. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р КОСТЕЛЬНИК.

Мойсей Вернигора — український Валаам.

I.

СПІР ПРО ВЕРНИГОРУ.

З Вернигори поляки і в своїй літературі і в малярстві (образ Матейка) зробили велику постать — звязану з своїм історичним життям та з своїми аспіраціями. Віщун Мойсей Верни- гора, простий український козак з лівобереж- ної України, ще перед розбором Польщі мав передсказати три розбори Польщі та її дальшу історію з перспективи її змагань до са- мостійности, аж до її воскресення. Ясна річ, що польські письменники XIX-го віку, бачучи, що сповнилося віщування Вернигори про три роз- бори Польщі та про Наполеона, набирали тим більшого довіря до слів про воскресення Поль- щі і то в її „давніх границях“ — та загрівали себе й свій нарід до витревалости в змаганнях за визволення. Про Вернигору писали: **Сев. Го- щинський** (його поема про Вернигору, написа- на 1820 і 1829 р., пропала в часі польського по- встання 1831 р.), **Мих. Чайковський** („Вернигo- ра вєщ українскі, повєсьць гісторична з року 1768“, вид. в Парижі 1838 р.), **Л. Семенський** („Тшu вєщби“. Париж 1841), **Ю. Словацький** (згадує Вернигору в ріжних поемах), **Ст. Вис- пянський** („Веселе“, 1901); **Лелевель** у „Патріо- ті“ 1830 р. видрукував **„Пророцтва Вернигори“** і подав вістки про історію його життя (такі вістки подали також М. Чайковський та Сев. Ґощинський).

Польські письменники зробили з Вер- нигори **політичну особу**, що нібн полю- бив шляхту душею і тілом, був приклон- ником барської конфедерації і навіть її агентом і т.ін. Але були між поляками й такі, що сумніва- лися в автентичности „пророцтв“ Вернигори. Так уже 1843 р. Кс. Е. Ізопольський критично порівнював ріжні списки „пророцтв“ Вернигo- ри („Бадання подань люду“ в „Атенеум“). А в наших часах проф. Г. Мосціцький („Вернигo- ра — Кс. Марек“. 2 вид. 1920) каже, що „нема ніде автентичного тексту пророцтв Вернигo- ри“, тому їх автентичність „може підлягати сумнівові“; і ще в цьому дусі каже Г. Мосціць- кий: „Ким був Вернигора, чи навіть справді істнував, чи є тільки символом ворожбитства — певних вісток не маємо“. В нашій літерату- рі Вернигору згадує Котляревський у „Енеїді“ (III, 107) тільки одним рядком (де говорить про пекло):

„Тут був Вернигора Мусій“.

Видно, що Вернигора для наших письмен- ників не був ані притягаючою, ані намолотною темою, хоч у нашому народі через довгі часи була традиція про славного віщуна Вернигору.

Шойно в останніх роках зацікавився Вер- нигорою **Теофіль Коструба**, і в календарі „Чер- воної Калини“ на 1933 р. видрукував свою роз- відку під заг. **„Вернигора (українська леген- да)“**. Автор зібрав увесь доступний йому істо- ричний матеріял, і ми власне від нього взяли дані, що їх досі навели про Вернигору. Т. Кос- труба без сумніву більше з українських патрі- отичних мотивів, ніж із критичних, заперечив не тільки автентичність передсказань Вернигo- ри, але й історичність його особи: „Після де- тального розсліду“ — це його слова — може- мо сказати рішуче, що це не була ніяка істо- рична постать... Це все — леґенда; й сама по- стать і оповідання про нього“[1]). Передсказан- ня Вернигори це, на думку Т. Кострубн, „фаль- сифікат, леґенда, вигадана в часі упадку Напо- леона“[2]); „в останній редакції пророцтва по- встали зараз таки після 1815 року“[3]).

Т. Коструба висунув думку й намагається її доказати, що леґенда про Вернигору в своєму первісному вигляді — це **українська леґенда**, яку мали видумати українці на еміґрації за ча- сів Гр. Орлика (в першій половині XVIII в.). „Розглядаючи всі ці матеріяли“, це слова Т. Кострубн, „мусимо признати, що Вернигора — це українська леґенда, що первісно звязувала- ся зі змаганнями Орлика на еміґрації і складе- на між нашою першою політичною еміґрацією. Творці леґенди взяли на увагу відому вже каз- ку про Вернигору й тому нібн історичний уже Вернигора має ще дуже багато казкових моти- вів коло себе, з яких, для надання йому біль- шої історичности, очищувала його польська шляхетська традиція“[4]).

Ось які леґендарні риси Вернигори збе- реглися в народній українській традиції: „Вер- нигора був завмер, а душа, що втікла з його тіла блукала по країні вічности три дні, де ма- ла видіти ціле майбутнє світу. Вкінці третього дня мав прибути до неї ангел і, давши їй деякі прикази, а саме **приказавши мовчанку в бага- тьох речах** (підкр. наше), привів її над страш- ну пропасть, з котрої виходив огидний сморід трупа. Ангел, показавши душі, що це її дочас- на частина, себто тіло, спрунув її у пропасть і Вернигора якстій віддискав життя. В тій хви- лині, як кажуть одні, настала буря, вітер стра- шенно вив по степах і земля затряслася. Пере- ляковані люди шукали охорони на полі коло мо- гили Сороки аж нагло почули з її вершка жах- ливий голос, ніби відгук шумлячого вітру, за- хриплий, ніби голос крука, що починався від слів: „Послухайте, люди, що Вернигора ска- же“, й так далі мав розказати про своє воскре- сення й потішити нарід наведеною ворожбою“[5].

Завважуємо, що це записали про Вернигo- ру польські автори, а не українські. Українська література не займалася Вернигорою. Невжеж це було би можливе, якби Вернигора був „У- країнською леґендою“ — й то ще визвольниць- ким, політичним кольоритом?

(Далі буде.)

[1]) Календ. Черв. Кал. 1933, стор. 44.
[2]) Також.
[3]) Також, стор. 42.
[4]) Також, стор. 46.
[5]) Також, стор. 46—47.

З життя української кольонії в Манджурії.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДІО-ВЕЧІР У ХАРБІНІ.

3-го червня ц. р. Комітет У. Нац. Організації дістав позволення влаштувати радіо-передачу присвячену памяти от. Петлюри. На програму склались 4 реферати, а саме пп. Світа, Яхна, Андрущенка і д-ра Мілька, на репортажі з життя на Зеленій Україні і в Манджурії, декламація і музика. Тогож дня відбулась Академія памяти от. Петлюри з програмою як вище, доповнена привітами представників чужинецьких організацій і музичними точками.

БОРОТЬБА МІЖ НАЦІОНАЛЬНИМ ТАБОРОМ І „МАЛОРОСАМИ".

Ми вже зясували у свій час підклад і хід боротьби свідомого українського табору з табором „землячків". Ця боротьба — як довідуємось з найновіших чисел „Мандж. Вістника" продовжується і хід її ще гостріший ніж досі. І так Управління У. Нац. Дому виключило з пяти засідань п. Кулябко-Корецького за його шкідливу діяльність. Той сам Кулябко-Корецький вів так справи української парохії Св. Покровської Церкви, що верх там взяли тепер москалі і малороси. З цього приводу панує велике обурення на згаданого пана, як спричинника невдач українців на Загальних Зборах Церкви 20. травня ц. р. Великою сензацією в Харбіні є те, що цей інж. Кулябко-Корецький розійшовся з манджурською групою гетьманців, якої — як бувший міністр за часів гетьмана — був активним членом. Д-р Мілько, чільний діяч національного табору, опублікував у „Мандж. Вістнику" третю частину програмової статті п. н. „Наші завдання", в якій доказує, що не сама культурницька робота і безнадійне перетягання до українців 60-літних „малоросів" є завданням харбінських українців, а створення організаційної бази для української роботи на Дал. Сході, звязання кольонії з життям Зеленої України.

„УКРАЇНЕЦЬ НА ЗЕЛ. КЛИНІ".

Під тою назвою почав видавати 30. квітня 1917 року перший український тижневик на Дал. Сході (Владивосток) метеоpольоґ Дмитро Боровик, великий український патріот. Він працював у владивостоцькій метеорольоґічній стації і рівночасно сам редагував тижневик, надаючи йому ясну і безкомпромісову лінію. Сьогодні це вже тільки спомин, бо „Українець на Зеленому Клині" давно вже не виходить. Появляються на Зел. Клині большевицькі ґазети в роді щоденника „Тихоокеанська зірка", що хоч і друкують їх в українській мові, то нема в них уже українського духа.

„Мандж. Вістник" присвятив Д. Боровикові передовицю, вважаючи його тижневик першою ластівкою української преси на Дал. Сході. Там читаємо між іншим: Сьогодні ми вже відкрито ставимо питання про необхідність реалізації нашої проблеми Зеленої України. Вона нас тягне до себе, диктує свої завдання, які мусимо виконати. Вона дає нам сили боротись до остаточної перемоги, до того моменту коли над берегами Тихого Океану, замає прапор української держави — Зеленої України.

Стан засівів на основі статистики.

Головний статистичний уряд у Варшаві стверджує на основі звітів своїх рільних кореспондентів поганий стан сьогорічних засівів. Час 5—15 травня ц. р. визначався високою температурою і недостачею опадів, що приспішило розвій озимив, особливо жита, яке не виросло вслід перед колосенням і цвило вже в половині травня. Недостача вогкости здержала одночасно розвій ярих і окопових землеплодів. Вони розвинулися дуже слабо, а деінде не посходили ще до половини травня, особливо на ґрунтах вище положених і піскуватих. В деяких сторонах східних і південних воєвідств перервано сівбу ярих збіж і саджения окопових землеплодів з причини посухи.

Шкідливий вплив посухи зазначився найбільше в південно-східних воєвідствах і Познанщині, найменше в центральних і шлеських. Найгірший стан пшениці був у воєвідствах львівськім, станиславівськім і познанськім, жита у тернопільськім і станиславівськім, де значну частину озимого жита переорано. Ячмінь представлявся найгірше в Тернопільському воєвідстві, овес у станиславівському. Зі всіх воєвідств повідомляють про лихий стан конюшин, пільних сіножатей і пасовиськ. У південно-східних сторонах випалило пасовиська і взагалі брак паші для худоби.

Сади цвили серед сприятливих умовин, одначе зі всіх сторін повідомляють про шкідників на овочевих деревах, що появилися масово наслідком довготревалої суші. Назагал садовина представляється слабо.

Жиди радіють із Вальдемарасової невдачі.

Жидівська Тел. Аґенція повідомляє з Риґи, що жидівське населення на Литві з полекшою приняло вістку про невдачу державного перевороту Вальдемараса. Вальдемарас, мовляв, став останніми часами явним прихильником нац. соціялістів. Хотів при піддержці Німеччини ввести диктатуру та загострити протипольський і протижидівський курс.

Село на Радянській Україні.

З ВРАЖІНЬ ОЧЕВИДЦЯ.

Зголосився до нашої редакції втікач із Радянської України, що пережив найстрашніші часи терору та голоду на селі і передав нам свої записки, які друкуємо майже без зміни. — **Редакція.**

Українське село до большевицької влади: Хати білі, садки, огорожі, а в степовій Україні скирти з соломою та сіном. Село українське чисте, біле, дуже відріжнялось від чорного, закоптілого і брудного села російського. Українки чепурні і дуже любили чистоту. В українки закон, кожної суботи або перед святом в хаті побілити, підлогу вимити, а як такої нема, то долівку глиною помастити.

А тепер?

Після роботи большевиків село українське обернулось у руїну, бо нема того села, де половину людности не бракувалоб. Повисилали її на далеку, глибоку північ, до Архангельських лісів, до північного Уралу, до Вятки — на Сибір, на Далекий Схід, Сахалін. Одні не доїзджали, по дорозі вмирали, другі від голоду та холоду находили, доїхавши, свою тяжку неминучу смерть.

Є села навіть зовсім порожні — в хатах виводяться лиси, а на Кубані вовки. Степів не засівають, великі буряни повиростали, можна проїхати сотні кільометрів і не побачити найменшої засіяної землі.

Про карні висилки можнаб росказувати без краю. А ті, що їх волею большевицької милости позасилали в далекі тундри з 1932-33 р. умирали голодною смертю. Голод зробили штучно самі большевики, щоби знищити фізично український нарід. Кінець линви, котрої петля була на шиї українського народу, тягнув сам уряд дружно і міцно, в особі своїх вищих вождів та урядовців-катів. Так як я сам бачив підчас знущань, як вони розїзджали на автомобілях по селах, Молотова, Петровського, Косіора, між ними і вирodка галицького українця Порайка. Вони же керували тою нелюдською, душегубною справою.

Коли Ц. К. на чолі з архикатом Сталіном видав у Кремлі наказ „Взять хохла" — у туже мить зі столиці та обласних установ виїхали на села політичні штаби. Начальниками тих штабів були високі урядовці, директори трестів, директори вищих шкіл, професори, ректори, взагалі сметана большевицької інтеліґенції.

Першим наказом тих штабів було „изять у населения все, что можно кушать", „хлеб здать государству", „вивезти весь крам з кооперативів до міста".

З комуністів-комсомольців потворили ударні загони, які йшли з хати в хату і брали все чисто, все що було рухоме: останню жменю зерна, плахту, подушку, образ, стіл, лавку, миску, ложку, хустину, якою дитина була накрита і колиску, де лежала і все те звозили на купу. В копо нічого не находять, розвалять піч, знімуть двері і повиривають вікна.

Навіть ріжні ягоди з хабаззя, листя сушене (люди з голоду віддавна цим годувались), котре не мало для них вартости, висипали в болото і притоптували. Це я особисто бачив. В тім селі, де я в той час мешкав, був начальником штабу і керував карною експедицією ректор катеринославського „горно технольоґічного інституту", жид.

Як гидко було читати в той час, в совітських газетах протести совітських учених, академиків і академій проти якихнебудь пару арештованих революціонерів за кордоном, тоді, коли вони нарід самі розпинали, коли нарід пух від голоду і мусів без крику вмирати, такою страшною смертю. Вони на чолі з Ґорким піднімають крик за двох революціонерів, а тут дома знущаються над невинною масою.

Смерть голодна дуже страшна, страшніша від всякої війни, страшна вона не тільки тому, що сам голодуєш, але ще й тим, що вона не минає нікого, від колиски до старого, косить як чума всіх. Нарід голодний губить образ і подобе Боже, паде низько як худоба. Щоби урятуватись від голодної смерти, їсть усе, що тільки можна проковтнути. Їсть він усяку гниль, з навозу людського і худобячого шукає хоча якунебудь зернину, траву, коріння псів, котів, дохлину. Той, хто бачив таке і коли пригадує собі такі дні, сліз не може стримати.

(Далі буде.)

ЛІНЧ.

ПАРИЖ, ПАТ. Париське видання „Шікаго Трібюн" подає жахливий опис лінчу на двох муринах у Лямберт, у стейті Місісіпі. Около 200 людей видерло з рук вязничної сторожі, що ескортувала двох муринів, які відсиджували кару за знасилування білої жінки. Юрба затовкла та змасакрувала муринів на місці, а потім повісила тіла біля залізничого моста та казала стріляти до них усім, хто мав зброю. Тіла муринів формально розстріляли. Влада повела слідство проти учасників лінчу, та відомо, що в самосуді брали участь найвизначніші горожани того міста.

Наступ на журналістів.

БЕРЛІН, 11. 6. ПАТ. Ганфштенґель, шеф преси виступив з проєктом, щоби унормувати обовязки закордонних журналістів. Ганфштенґель радить, щоби міжнародні умовини з державою, в якій перебувають закордонні журналісти, основно окреслили їх завдання. Єдиним обовязком закордонного кореспондента подавати докладні вістки про події, але без особистих і політичних упереджень.

ЛЬОНДОН, 11. 6. ПАТ. Англійська преса наводить факти наґінки на закордонних журналістів у Німеччині. Кореспондента „Дейлі Телеґраф-у" Пантера арештовано в жовтні м. р. у Мінхені і виселено з Німеччини. І хоч міністр закордонних справ Нойрат запевнив, що Пантер зможе повернути до Німеччини, то проте його видалено з Німеччини до 24-ох годин, після приїзду з Женеви до Берліна.

Кріваві бійки у Варшаві.

Польська преса повідомляє, що в суботу 9. червня ц. р. вечором на Повонзках, передмістю Варшави біля 30 напасників вдерлися до жидівської бібліотеки ім. Переца при вул. Повонзковій 15, де повиривали вікна. Опісля знищили пекарню Лейби Сальцмана, де вибили шиби і знищили обстановку. Одночасно побили власника дому Хаскеля Дольмана, який помер у шпиталі. Побили теж шофера Дольмана, брата помершого та знищили таксівку. Поліція арештувала 11 справників, а решта напасників втікла. Дольмана поховали в ночі на домагання влади. В ночі зі суботи на неділю на багатьох домах у Варшаві невідомі люди намалювали написи: „Не купуй у жида", а побіч підпис: Н. С. Р. П. (Народово-Соціялістична Робітнича Партія). Написи виднілн цілий день.

У звязку з протижидівськими ексцесами голова управи жидівської віроісп. громади та голова ради жид. віроісповідної громади мали наради в виділі безпеки при держ. комісаріяті. Начальники безпеки сказали, що події владі є відомі та що арештовано сім осіб. Вони відповідатимуть перед судом. Арештування ідуть далі. Скріплено пішу й кінну поліцію.

Українське жіноцтво в Америці.

Кілька жіночих товариств і засновини „Союзу Українок".

Визначну роботу розвела **Українська Жіноча Поміч** у Нюйорку (30 чл.), основана в жовтні 1925 р. з давнього товариства св. Ольги (про що була мова). Попри допомогу своїм членам на випадок недуги (по 6 дол. на тиждень) товариство видало до кінця 1931 р. 782.50 дол. на народні цілі в Америці й у старому краю (Рідній Школі, інвалідам, поводянам, вязням і т. п.). Предсідниця гром-а Марія Марусевич, секретарка гр-а О. Ковбаснюк, жінка відомого „бізнесмена".

Для обєднання жіноцтва в Бронксі, Н. Й., повстав у грудні 1927 р. відділ 8-ий Союзу Українок. За цей короткий час (до 1931 р. вкл.) зібрав він 1.000 дол., які вислав по рівній частині: інвалідам, Рідній Школі й політичним вязням. Членкинь 20. Предсідницею гром-а К. Дроздик, секретарка Пел. Дембицька, касієрка М. Пацьорко.

Видатну діяльність серед українського жіноцтва у Філядельфії розвинуло молоде **Товариство Українсько-Американських Горожанок,** основане ледви в травні 1929. Його помагали організувати мужчини (д. Петро Кирилюк, д-р Володимир Левицький), мужчини також піддержують його розвиток. Згадатиб хочби повчаючі виклади д-ра С. Черняка, д-ра Вол. Галана). Предсідничкою п. Вікторія Рутецька, секретаркою Мокрина Клапко, скарбничкою Марія Олійник. Членкинь яких 35. І це мале число вміло за короткий час істнування товариства видати на місцеві цілі 484 дол. (домівка, сиротинець у Філядельфії, українську школу ім. І. Франка), а на потреби рідного краю 613 дол., у цьому на саму Рідну Школу 202 дол. Крім цього в 1931 р. видало на Різдво й Великдень 30 кошиків харчів безробітним українським родинам. Хто знає відносини у Філядельфії, той мусить признати, що це товариство видаючи загально на культурні й суспільні потреби 1.097 дол. — мусіло дуже багато зробити.

Розмірно молоде товариство повстало в Перт Амбой, Н. Дж. п. н. **„Українська Жіноча Громада"** з метою допомагати краєві і тим, що у потребі та ширити українську пропаганду в Америці. Предсідниця п. Гаврилова, секретарка Зіна Дембицька.

Ще молодше **Жіноче Т-во ім. Олени Пчілки** в Нюарк, Н. Дж., яке має 30 членкинь. Для розбудження українок це товариство уладило жіноче віче й кілька імпрез. Голова гром-а Анна Надрічна, секретарка Ольга Цімківна Гук, скарбничка Марія Багрій.

Як видно — всі ці товариства, для якої мети вони не основувались би, брали в найбільшій мірі на увагу добродійні справи, розуміється, не відкидаючи загально-громадських справ.

Жіночі українські організації в Америці мали здебільша на оці гуманітарну мету так з огляду на свої членкині, як і загально рідний край. Час ішов уперед, жінки ставали діяльніші, їх зацікавлення громадськими справами загальніші. Але праця українського жіноцтва не була обєднана. Вона мала всюди місцевий характер, деколи навіть дуже вузько зрозумілий. Щоби спонукати українське жіноцтво в Америці — прямувати до якоїсь спільної всім ідеї, щоби прилюдній діяльности жіноцтва надати один напрямок, на це треба було конечно обєднуючої організації. По війні, особливож по вирішенні політичної долі Галичини, коли для американських українок стало ясне, що їм доведеться залишитися на американській землі, треба було це жіноцтво двигнути поголовно, щоб воно розуміло потребу вдержати українське молоде покоління, що підростало в Америці та, щоби те жіноцтво мало потрібні духові цінності, які могли би рішити про будучу долю української еміграції в тому краї.

Великанський простір Зл. Держав та обласна несуцільність і розсипаність української еміграції прийняла нормальний розвій українки-емігрантки. Не менше стояла тому на заваді недостача визначних жіночих інтелігенток, які спромоглись би якщо не на окрему жіночу пресу, то бодай на окремі жіночі додатки в істнуючих часописах. Між українками в Зл. Державах ніяка жінка навіть не важилася брати в тому ділі ініціятиву в руки, хоч певно чимало їх відчувало потребу широкої, загальної жіночої організації. Щойно, коли в 1925 р. побула в Америці пані Ганна Келлер-Чикаленко як делегатка українок на Конгрес Міжнародньої Ліги Мира й Свободи, вона мабуть осміляла тих, які зпоміж усіх жінок найбільше надавалися до проводу. В часі її побуту створився Союз Українок Америки, якого головою стала п-і Юлія Шустакевич, секретаркою п-і Олена Лотоцька, а скарбничкою п-і Катерина Шутакіана. Того самого року перевибрали управу й предсідничкою стала п-і Юлія Яремова, а від 1931 теперішня голова — п-і Олена Лотоцька, яка своїми поїздками й рефератами визначно причинилася до зединення українського жіноцтва й до спопуляризування завдань і ваги загальної жіночої організації.

Лев Ясінчук.

Городно і його викопалини.

Над буйними та гарними берегами глибокого Немна вже здалека видніють зелені вежі церков та замок давніх часів. Це Городно, — старе місто княжої доби, що переживало тяжкі лихоліття від усяких наїздників. За княжих часів лежало воно на українсько-литовськім пограниччі, та Немном провадило торговлю з купцями півночі й полудня. За історичної Польщі Городно було містом соймових зїздів. З тих часів залишилось ще багато памяток, які навіть Росія не понищила. За Росії Городно було ґуберніяльним містом. Це одно з тих, тепер рідких місцевостей, де ще залишилися цінні, не дуже знищені памятки княжої доби та памятки польського і російського панування.

Широкий двірець з численними прибудівлями, широкі вулиці і зелені дахи церков говорять самі про недавну займанщину Росії.

Великі костели та кілька православних церков, а між ними гарний Собор та православна, ґарнізонова церква здалека впадають в око. Маленькі, деревляні домики давніх часів причіплені до великих камяниць творять дивний контраст. Повози на ґумових колесах з деревляними каблуками при дишлях — це тип давнього „ізвощика" в російському кашкеті.

Головну вулицю, що веде з двірця до міста, назвали вулицею Оржешкової. По лівій стороні цієї вулиці невеличкий деревляний домик, , — а на ньому таблиця з написом: „Ту мешкала і умарла Еліза Оржешкова, 1842—1910". Видно, що москалі не здирали історичних памяток поневоленого народу. Є там старенька каплиця з гарним, давнім написом „Гродненьскі сейм", та старий дім „Баторуфка", де польський король Стефан Баторій пережив найкращий свій вік.

По другім березі Немна збереглася велика, з модереву збудована стара божниця з потрійним дахом, що задержала питомий вигляд давніх оборонних домів. Таких божниць збереглося в цілій Польщі чотири, а саме: в Толші, Сапоцкінах, Тороках і в Городні.

Теперішне Городно лежить над Немном та по обох боках поточини Городичанка, що перепливаючи через місто впадає до Немна. В куті, де Городичанка впадає до Немна, є стрімка гора, яку з одної сторони опливає Годоричанка, з другої глибокий Немен. Стрімкий глибокий яр відділює цю гору від решти узгіря. Колись Немен і Городичанка виповнювали цей яр своїми водами, а опливаючи гору довкола неначе острів, робили її недоступною і сильною кріпостю. Де

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ЧЕРВНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 46

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Дальші висилки стеж застановлені. — Доля висланих стеж. — Клопоти з деякими старшинами.

Моє письмо мало успіх. Хоча два дні опісля мало відійти дальших двацять стеж, і хоч надпор. Кватернік усе був визначив, прийшов приказ застановити дальшу висилку. Що надпор. Кватернік не був з того приводу з мене вдоволений, це чув я зараз потім. Не було вже більше тої „щирости" в поведінці, що до тої пори.

Хочу на цьому місці сказати про долю стеж. Вже в два або три дні опісля стали поволи повертатись поодинокі стрільці. Подавали ріжні причини. Одні казали, як звичайно, що вони „розбиті". Другі подавали інші причини. Я тому про це знаю, бо наказав з поодинокими поворотцями списати протокол, щоб дізнатися дещо про долю стеж, а дещо про те, чи причина дійсно оправдана. Один стрілець подавав, що його командант післав у село купити поживи. А коли повернувся на те місце, вже нікого не застав. Не думаючи багато, повернувся до Горонди. Інші розповідали, що ані одній з тих стеж, які вони мали нагоду бачити, не вдалося перебитись навіть через нашу лінію. Чи наша лінія про задуманий експеримент нічого не знала, чи так лише собі, чи може, бачучи недорічність цілого підприємства, австрійці не думали пустити стрільців дальше і раді з того, що їх слабенькі відділи побільшаться на кілька крісів, задержували при собі. Опісля багато старшин розповідало мені, що мали по кількох стрільців у своїх відділах, а це були саме члени названих стеж. Не бракувало також і приводу до того, щоби не вилити і своєї злости на деяких стрільців, коли вояки кидають свого команданта, але нема, по моїй думці, нічого поганішого, як те, коли командант кине своїх підвладних. А й такий був один випадок. Що такому панкові не забув я сказати рішучими словами правди в очі, не треба й додавати, тимбільше, що панок мав аспірації до старшинського степеня.

З кожним днем число повертаючих стрільців росло. До тижня повернулась майже половина, в дальшім тижні решта. Бракувало лиш одного, про якого ми знали, що цей виконав до йоти поручений приказ. А тим одним був сотник Горук. Він зійшов цілі Карпати на схід, шукав усюди способу таки дістатись на другу сторону, та не міг, бо й справді це було неможливе. Цілий місяць пробував щастя. Ми всі мали його вже за пропавшого. Але саме в місяць після того, як його вислали, явився він з поворотом збідований, винужденілий способом життя по лісах та дебрах. Радість у нас була незвичайно велика; він у своїй скромности заявив, що нічого не міг зробити. Взагалі-ж мало хто з учасників стеж міг щонебудь про якісь подвиги розповідати. Щось згадував лише Степан Добрянський, що йому дещо вдалося з порученої задачі виконати, але сьогодні не пригадую собі вже зовсім того.

Вже вище згадував я про те, що деякі стрільці, особливож свіжо іменована старшина, давали мені привід до невдоволення. Як уже відомо, вибір старшин не все був відповідний. Рішали тут ріжні мотиви. Коли справа стала ставати поважною, то деякі із старшин і підстаршин находили мене, що вони задля ріжних фізичних браків не можуть іти в поле. На моє питання, що вони уявляли собі, голосячись до стрільців, заявляли мені, що вони мали на увазі більше канцелярійне заняття, а деякі говорили, що їм казали, що їх чекає політична робота чи аґітація. Всіх старшин годі брати до канцелярійної роботи, а по сотням, а навіть по куреням у канцеляріях не сидять старшини, лише підстаршини, та й ті в дуже малім числі; по сотням лише рахункові підстаршини — у нас звані сотенними писарями. Щодо фізичних браків, то це річ лікаря судити; а коли їх посилали до лікаря, вони заявляли, що вже там були і лікар признав їх здібними до військової служби. Розуміється, що це лікарське оречення було найважніше і не моя це річ подавати того оречення в сумнів. Коли просьби повторялись дальше, я став докоряти тим стрільцям, що дали себе іменувати старшинами, а тепер відтягаються від служби. В той спосіб замкнули вони доступ відповіднішим силам до офіцерського степеня, а надто стали самі неужиточними.

(Далі буде.)

колись був зводжений міст, там поставили тепер луковий, камінний. На суміжнім узгірю за яром стоїть старий замок. Давно — це була королівська палата, а тепер міститься там військовий шпиталь. В часі „німого сойму“, що тоді радив у цій палаті, — російський генерал Сіверський, спрямувавши дула своїх гармат на палату, вичікував потвердження розбору Польщі та уступлення короля.

І дійсно польський король Станислав Авґуст зрікся тоді свого престола.

Ця „кріпость-гора“ зберегла в собі памятки*) давної минувшини, щонайменше від княжої доби. На вершку гори, від сторони Городичанки, стоїть великий замок, який здвигнено колись на засипаних казаматах литовського князя Витовта.

Перед 4 роками, коли вісбрані води Немна забирали береги та підмивали підніжжя цієї гори, скидали у воду землю з її вершка. Припадково і цілком невадійно натрапили тоді на невеликі мури. Це була решта мурів будівлі короля Собіського. Копаючи далі ,на яких 2 м. глибше, відкопали стіну на 3.5 м. грубого муру. Про сумну долю цих мурів довідалися із записок архіву. Колись давно стояв у цьому місці старий замок. Перед 300 літами, коли повними водами Немен розбивав береги, усунулася долина цієї гори і тоді завалився у воду цілий замок. Залишилася лиш невеличка стіна, неначе на спомин нашому поколінню.

Зчасом засипали звалище, а люди забули про це нещастя. Це був мешкальний замок. Мур з цегли, а цеглу муровано на заправі вивару із збіжжя та з домішкою тертої соломи, піску, вапна і вугілля, та малих відламків цегли.

На поодиноких цеглах витиснені ріжні знаки. На одній цеглі є добре збережений хрест, подовгастої форми, а на другій якийсь дивний знак. Як кажуть — це знак християнства. Стіни цього муру прикрашені місцями ріжнобарвними керамічними плитами. Недалеко цього муру, на який метер глибше відкопали деревляну долівку, прикриту березовою корою. Здається вживали колись березової кори як ізолятора, доброго засобу до консервації. Там найшли людські кістяки, завиті в березову кору. І дійсно ця кора — століттями лишалася цілком свіжа, неначе тепер здерта з пня берези. На долівці під корою доховалося трохи жита, зітлілого, почорнілого. Як говорять, це колишнє деревляне укріплення з XIII. віку. Здається, тут був колись магазин бо крім жита найдено куснї незігнилої шкіри.

Володимир Кобринський.

(Докінчення буде.)

*) Першу відомість про ці дуже важні для нашої історії й археольоґії находки подав у нашому часописі д-р Яр. Пастернак 16. IX. 1933 р. у рубриці „Нові археольоґічні находки“. — Ред.

Крик розпуки

УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

За 2—3 тижні лишусь без куска хліба, без даху над головою: підприємство, в якому я працюю покінчить свою працю і ліквідується.

Я жертвував для мого Народу все, що я мав, т. є вислід з моєї більше як 30-літної праці при австрійській армії.

В суперечности з гуманним духом Віденської Конвенції відмовив мені польський уряд права до емеритури.

Досіль живу я з праці моїх рук, з праці, яку давали мені майже виключно поляки і жиди. В наших установах не було для мене місця. Мої просьби про працю, або зовсім не полагоджувано, або полагоджувано з висловом „співчуття“ неґативно.

Як я ходив обдертий і з голоду млів, ратували мене жиди.

А чейже я маю право жадати від Нашого Народу хоч на старість куска хліба, якщо я стратив по повороті до Рідного Краю і через вірне служення Йому.

Вкінці і мені належиться прожити останній час мого життя в спокою, моральній і матеріяльній незалежности.

Тому звертаюсь до Всіх, які хочуть зрозуміти моє положення з просьбою, уділити мені для заснування якогонебудь малого підприємства хоч малу позичку.

Дасть Бог прожити — віддам.

Дуже прошу надсилати до Укр. „Щадниці“ в Перемишлі, конто чекове 144.755.

Олександер Красіцький,
підполковник і б. команд. Держ. Укр. Жандар.

*

Від Редакції. З прикрістю і з жалем публікуємо цей заклик б. високого старшини УГА, що не може найти між своїми праці.

Рідношкільна справа в Тернопільщині.

Анкета в справі „Рідної Школи“. — Основання Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“ — Справа діточих садків.

Дня 28. травня ц. р. відбулася в салі Т-ва „Поділля“ у Тернополі анкета в справі „Рідної Школи“, на якій явилося поверх 100 делеґатів кружків „Р. Ш.“ з Тернопільщини. Анкеті проводив о. Подолянчук Василь, п. Чубко Микола з Чернилева, п. Осип Федевич з Микулинець (заст. гол.); секретарював ем. управитель школи п. Осип Ременюк з Тернополя.

Головний реферат про національне виховання та напрямні „Рідної Школи“ виголосив голова тернопільського кружка „Рідної Школи“ мед. д-р Степан Брикович, подаючи багато цінних завваг та викликуючи живу дискусію. Справу позички „Рідній Школі“ реферував дир. п. Лень. Повіт Тернопіль декляував до 15. 5. ц. р. 10.730 зол., з того саме місто Тернопіль 8.215 зол. а села 2.515 зол. Вплачено досі 2.475 зол. Між деклярантами позичок є 20 кружків „Р. Ш.“ зі сумою 500 зол., 9 читалень „Просвіти“ зі сумою 250 зол., 19 кооператив з квотою 725 зол., гмр. уряди 40 зол., інші по селах 975 зол. 50 кружків „Рідної Школи“ ще навіть не відізвались. Відчитав теж місцевости і деклеровані з них квоти.

В дискусії забирали голос п. П. Костюк з Тернополя, Іванна Блажкевичева з Денисова, п. Шуган з Покропивної, о. Курилас з Буцнева, о. Ратич зі Ступок, п. А. Чернецький з Острова. Бесідники подавали способи орґанізації цілої рідношкільної акції, порушували справу недомагань канцелярії „Рідної Школи“ в Тернополі, справу оснування дитячих садків та оснування Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“, яку видвигнув референт д-р Ст. Брикович. Коли п. А. Чернецький домагався від представників селянства більшої жертвенности на „Рідну Школу“ та вказував на мале зацікавлення позичкою „Рідної Школи“ по селах, представники радикальної партії чомусь дуже гостро зареаґували на промову п. Чернецького, хоча цифрових даних дир. Леня не могли ніяк опровинути.

У висліді дискусії рішено оснувати Пов. Союз Кружків „Рідної Школи“ (дотепер цю функцію виконував пов. кружок „Рідної Школи в Тернополі) та в справі заборони основування дитячих садків по селах (до дня анкети заборонено такі садки в Березовиці Великій, в Острові та Денисові) вислати делеґацію до тернопільського воєводи.

Делеґація ця, зложена з д-ра Ст. Бриковича, о. В. Куриласа з Буцнева, Іванни Блажкевичевої з Денисова й Антона Чернецького явилася 1. червня ц. р. у тернопільського воєводи, полковника Марушевського, якому предложила всі три оригінальні однозвучні заборони садків тернопільським старовством. Члени делеґації зілюстрували фактами дійсний стан справи, м. ін. відмову п. Іванні Блажкевичевій, учительці вже за польської влади, знаній педагогічній письменниці, дозволу вести садок у Денисові, справу льокалів, на які старостинська комісія навіть не дивилася і в яких не була, хоч заборону видала і т. д.

Полк. Марушевський заявив щодо управительки садків, що „влада мусить дивитись на це, який вплив може мати дотична особа на село“ та обіцяв справу розглянути і вирішити по закону і справедливости.

Від заборони оснування дитячих садків старовством внесли згадані села Березовиця Вел., Острів і Денисів відклики до воєвідства, виказуючи, що староство мильно підтягає згадані діточі садки під поняття постійних виховних заведень і т. зв. „пшедшкол-і“, себто дитячих шкіл-фреблівок, коли садки є тільки доривочно основувані на час пильних пільних робіт у часі жнив та мають у найліпшому разі характер вакаційних осель.

Бажаним булоб, щоб акцією в справі дитячих садків занялися всі села, щоб вона стала масовою та щоб справою заборон їх оснування занялися і Головна Управа „Рідної Школи“ і українські посли. **Ст.**

По широкому світі.

— Італійські летуни Сабеллі і Понд відлетіли нині в год. 8.45 до Риму.

— У болгарській Македонії арештувала влада провідників істнуючих македонських орґанізацій і їх примістить у концентраційному таборі в Плевні.

— У Варшаві помер несподівано французький драматурґ Жубер.

—o—

РЕЧИНЕЦЬ СТРІЧІ МУСОЛІНІЯ З ГІТЛЕРОМ.

ЛЬОНДОН, 11. 6. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що Мусоліні зустрінеться з канцлером Гітлером у пятницю 15. червня ц. р. в околицях Венеції. Гітлер відлетить літаком з міністром заграничних справ Нойратом. Покищо нема офіційного комунікату про цю стрічу двох державних мужів.

—o—

ПЕРЕД ЗМІНОЮ КОНСТИТУЦІЇ В РУМУНІЇ.

Румунська преса повідомляє, що конституцію змінять ще цього року. Обмежать кількість послів і сенаторів, змінять виконавчу владу і переведуть основні зміни в адміністрації. „Курентул“ пише, що зміну конституції переведе парлямент ще цього року, але без ніякої дискусії.

НОВИНКИ

— **Щасливий гість на Святі Молоді „Рідної Школи".** На закінчення своєї вистави у Львові артист-маляр Олександер Ляшенко віддав „Рідній Школі" дохід із вступів в останньому дні вистави в сумі 101 зол. 50 сот. та ще й свій образ „Бедуїн". Багато громадян зпоміж українців старалося на самій виставі, чи через книгарню „Рідної Школи" і на Святі Молоді набути цей образ. Можемо поділитися із зацікавленими вісткою, що названий образ дістане той громадянин, що до 15. липня 1934. предложить оригінальну карточку „Рідної Школи" з ч. **134.** Карточку треба віддати в кімнаті „Рідної Школи", Львів, вул. Словацького 14., III. пов. — Образ проданий за 150 зол. — **Головна Управа „Рідної Школи".**

— **Заупокійні Богослуження.** У треті роковини смерти бл. п. **Вячеслава Липинського** відбудеться дня 14. ц. м. в архикатедральній церкві св. Юра у Львові поминальне богослуження в год. 8. рано, а в год. 6.30 панахида, які відправить єпископ Кир Іван у сослуженні духовенства.

— **Нове приміщення для філії української гімназії у Львові.** Як нашим читачам уже відомо, філія української державної гімназії у Львові дістає з новим шк. роком завдяки заходам тепе-рішньої управи нове приміщення в палаті гр. Семенського-Левіцького при вул. Пекарській ч. 19. Представник Ред. „Діла" мав нагоду оглянути 11. ц. м. цю палату в товаристві Дирекції філії, представника Кураторії візитатора п. Шелзве, шкільного лікаря д-ра Довбуша і членів Батьківського Кружка. Палата ця в порівнанні з дотеперішнім приміщенням гімназії в Нар. Домі буде щонайменше на 100 прц. вигідніша і краща. В головнім будинку, що має три входи, будуть 3 викладові салі на долині і 4 або 5 викл. саль на І. поверсі, з того одна величезна. Крім того є там канцелярія для управителя, конференційна саля, канцелярія для секретаря, почекальня для сторін, окремі салі ззаду, призначені на бібліотеки для учнів і професорів, на шатню, на приміщення для терціяна та окрема кімната (кухня) для доживлювання молоді. Поза широкими коридорами є ще спеціяльно вигідні приміщення на І. пов. на рекреацію молоді, далі окрема кімната-читальня, кімната для лікаря з передпокоєм і кімнати ззаду, призначені на ріжні научні габінети. В другім будинку праворуч буде на долині велика гімнастична саля (також на більші шк. імпрези), злучена з шатнею, тушами і т. д. На горі будуть там ще вигідні 4 салі. В будинку ліворуч будуть на долині робітні практичних занять і помешкання терціяна, на І. пов. помешкання директора гімназії. Позатим треба згадати про широке подвіря, де молодь зможе в літі відбувати руханку і всякі товариські гри на свіжому воздусі. Словом: і положення в спокійній околиці і розклад нового приміщення філії повинні вдоволити всіх, передовсім батьків шкільних дітей, бо палата та відповість (після деяких необхідних адаптацій) дуже добре новому призначенню. Як ми довідалися, палату винаймлено на 7 літ.

— **Премієра „Залізної Остроги",** стрілецької оперетки Лісевича-Курдидика з музикою М. Гайворонського, відбулася у Заліщиках. Виставу попередила промова сенатора Бараника. Публика приняла цю новинку репертуару „Театру ім. Тобілевича" дуже прихильно. Ансамбль театру сподівається, що песа буде публиці подобатись. Найближчі її вистави у Коломиї

— **Марійська Дружина школи вправ СС. Василіянок** у Львові (Потоцького 95.) улаштувала мин. суботи (9. червня) театр. виставу песи: „В чужім пірю" М. Підгірянки. Мало є аматорських театрів, котрі з такою дбайливістю ставляться до театр. вистав, як театр при школі СС. Василіянок. Добір пес є завжди вдатний та доцільний з огляду на виховну сторінку вистави, декорації й костюми дбайливо виконані, балети та хореографічні продукції можуть сміло конкурувати з професійними театрами, а що торкається гри молоденьких „артисток", то глядач просто не знає, що більше подивляти, чи вроджений мистецький хист учениць, чи величезну працю режисерії. Остання вистава пройшла з таким успіхом, що у вівторок 12. червня, буде ще раз повторена і хто не мав ще змоги бачити симпатичної театральної дружини при школі СС. Василіянок, нехай завтра там загляне. В песі „В чужім пірю так були розділені ролі: Синичка, котра не кинула рідного краю — Нагірна Ірина, уч. V. кл.; Синичка, що вбралась у чуже пір'я й покинула рідний край — Шухевич Наталя, уч. VI. кл.; Рожа: Гашинська Христя, уч. IV. кл.; Лелія: Федусевич Ірина, уч. III. кл.; Дзвіночок: Стефанівська Ірина, уч. VI. кл.; Фіялка: Вічковська Нора, уч. III. кл.; Братчик: Терлецький Іриней, уч. III. кл.; Цвіркун: Литвинець Роман, уч. III. кл.; Вітер: Пилипенко Галя, уч. V. кл.; Ніч: Мартиняк Павлина, уч. VI. кл. Все це учениці й ученики народньої школи вправ, діти від 8—12 літ, а гра деяких просто захоплювала глядача. Взагалі режисерія кожної песи стоїть у тій школі на висоті справжнього мистецтва, за що належиться повне признання тим Сестрам, що кермують театр. гуртком. Балетові продукції у згаданій песі вивчила уч. IV. курсу учит. семинарії Оля Чорнобрива. — Г.

— **Іспит зрілости** в гр.-кат. Малій Дух. Семинарії в Рогатині відбувся в днях від 30. травня до 2. ц. м. під проводом делегата Митроп. Ординаріяту крилошанина о. Дзеровича Юліяна. Іспит зрілости зложили: 1) Артимович Дмитро, 2) Бекесевич Ярослав, 3) Боліховський Іван, 4) Гудим Іван Петро, 5) Гаран Андрій, 6) Дорош Мирон, 7) Іжак Роман Іван, 8) Кунда Василь (з відзн.), 9) Лаврик Іван, 10) Мельник Волод. 11) Мрихін Роман, 12) Пастернак Микола, 13) Процик Яросл., 14) Ратич Єфрем Яросл., 15) Скоплак Маркіян, 16) Стадник Роман, 17) Чолій Роман, 18) Юрійчук Тадей Григорій (з відзн.) 19) Благий Зиновій (екст.), 20) Горбатий Гриць (екст.)

— **Громаду Тишиця** вилучено на основі розпорядку ради міністрів зі сокальського повіту і прилучено до повіту Камінка Струмилова.

— **Стацію Ожидів перезвуть на Олесько** згідно з домаганням зїзду польських організацій туристичних, який відбувся в осени 1933 р. Тернопільське воєвідство вислало комісію до Ожидова, яка, як повідомляє агенція „Всхуд", поставить внесок перезвати стацію Ожидів на Олесько, підкреслюючи історичне значіння Олеська.

— **Новий костел на селі.** В Ямельні біля Янова під Львовом будують заходом місцевого дідича та янівської польонії костел. На основі шематизму з 1902 р. населення Ямельни, приділеної до гр.-кат. парохії Страдч, складається на половину з латинників, які говорять по українськи.

— **Пояснення.** Засуджений недавно в Тернополі за шпигунство називається Василь Синчишин, родом з Козівки, а не Семчишин, як подала польська преса, і не має нічого спільного з п. Василем Семчишином, знаним кооператором у Тернополі.

— **Не буде полекші.** Міністерство залізниць повідомляє, що введення в життя білетових знижок для родин на час літніх ферій і свят поки-що здержано.

— **Львівська хроніка.** В місті появилися фальшиві 5-золотові монети, які легко розпізнати по звуку та вигляді. — В друкарні „Економія" при вул. Коперника переведено з доручення слідчого судді ревізію, причому заквестіоновано торговельні книги фірми. — На Замарстинові волочаться підозрілі пси, що покусали кілька осіб.

— **Краєва хроніка.** Городський суд у Станиславові засудив на 8 місяців вязниці Олексу Дубину, що в судовому будинку намовляв свідка до фальшиних зізнань, грозячи йому побиттям. — В каміноломах у Загірю Княгиничах пов. Рогатин завалилася земля, наслідком чого згинули три робітники. — В лісі коло Оброшина пов. Львів застрілився капраль 4. куріня танків Каз. Фігель. — В Яблінці пов. Турка над Стр. знайшли коло дороги тіло незнаної молодої жінки, вбитої по звірськи.

— **З Польщі.** В Сосніві повісився 11-літній хлопець Генрик Белявський, пробуючи жартом дізнатися, які враження переживає засуджений на смерть. — Число шкільної молоді на рік 1934/35 доходить до 5.412.000. — З днем 15. ц. м. ціни білетів їзди спальними вагонами обнижено на 20 проц. — В Лодзі переїхав самохід на смерть двоє дітей, 5-літню дівчинку і 11-літнього хлопця.

— **Поліцай застрілив студента.** Сталося це на залізничій стації в Ніску. В ночі побачив там поліцай трьох людей, що ходили вздовж товарового потягу. Думаючи, що це злодії, він казав їм станути, а коли вони не послухали, стрілив, кладучи одного трупом. Показалося, що вбитим був студ. IV. р. прав, Йосиф Бархут з Рудник, а його товаришами були два лікарі що прийшли на стацію, щоби відїхати товаровим потягом, бо особового вже не було.

— **Неправесні діти в Німеччині.** Німецький уряд виладжує новий закон, що управильнює положення неправесних дітей та опіку над ними На основі статистики 20—25 проц. всіх уродин в Німеччині є неправого ложа.

— **Оригінальний клюб у Голівуді** повстає саме тепер з почину тих жінок, що або не зазнали щастя в подружньому житті, або проживають далеко від своїх чоловіків. Членицями клюбу стануть найбільше відомі фільмові зірки. Між прізвищами є Каролина Льомбард, яка недавно розвелася з Уіліємом Повелем. Вона проголошує скрізь свою девізу, що мовляв, актори й акторки не повинні ніколи женитися Тої самої думки є й Кльодет Кольбер. З жінок що живуть без своїх чоловіків, приймили в члени Марлену Дітріх, якої чоловік, Рудольф Зібер, є фільмовим режисером у Німеччині. Дороту Вік, що теж має чоловіка в Німеччині. Найпопулярнішими членицями клюбу є Мері Пікфорд і Джоан Крефорд: обі розвелися з Фербенксами, перша зі старшим, а друга з молодшим. Обі мають про що говорити: про невірність роду Фербенксів...

— **Ріжні вістки.** Нова столиця Туреччини, Анкара, числить на основі найновішого спису населення 84.420 мешканців. — Із Фрідріхсгафену вилетів у другу цього року подорож до Південної Америки повітреплав „Ґраф Цепелін" з 1. пасажирами і 230 кг. почтових пересилок. — Підчас боксових змагань у Празі боксер Стар вдарив так сильно свого противника Одинцова російського еміґранта, під бороду, що той впав без памяти і незабаром помер у шпиталі. — Французький письменник Поль Бурже, член академії, написав нову повість, що є 32-гою його повістю з черги. — На основі розпорядку турецької влади старопарубоцький податок наложили й на євнухів. Їх у Туреччині ще чимало

— **Найбільша і найменша книжка.** В бібліотеці державної ткацької школи у Відні находиться анатомічний атляс, що є найбільшим науковим твором на світі. Атляс видруковано в роках 1830—1832 і він високий на 1 метер 90 цм., а майже на метер широкий. Найменшу книжку видруковано 1897 р. в Падуї. Її розміри 10 і 16 міліметрів при 200 сторінках. В тій мініятурній книжечці находиться між іншим не оголошений ще ніде прилюдний лист Ґалілея з 1616 року.

— **Гебельс про жінки.** На недавному зїзді націонал-соціялістичного жіноцтва німецький міністер пропаганди Гебельс заявився за усуненням жінки з публичного життя, перш усього з політики. Головним полем жіночої діяльности, говорив він, є внутрішне уладження життя. Коли усуваємо жінку з публичного життя, не щоб її понизити або збезчестити, але щоби привернути їй властиву честь. Не значить це, що хочемо усунути її з її фахів. Це неетичне приписувати тільки жінці, що вона має робити. Ті самі мужчини, що придумують для жінки найбільш дошкульні приписи, для себе не уважають їх обовязуючими. Ті апостоли обичайности викурюють самі 20, 30, 40 папіросок денно, але в ресторанах вивішують написи: Німецька жінка не курить! Чи німецька жінка має курити, це її діло. Думаю, що самі жінки постановлять собі, ми не куримо, але мужчина не має права це їй приписувати. Таким самим правом могла би жінка вивісити в ресторані чи каварні клич: Німецький мужчина не пе! Міністер Гебельс скінчив словами: „Мусимо створити жіночий рух не гіпермодерний, але згідний з законами природи".

— **За бойкотування кіна.** Як повідомляють з Філядельфії, кардинал Дуґерті наказав вірним католикам своєї дієцезії бойкотувати кіна. Фільма є найбільшою загрозою віри і тому католики мусять бойкотувати кінові вистави. На духовенство вложено обовязок проголосити бойкот з проповідниць.

— **Дівчина вхопила хлопця.** В грецькій Македонії сталась подія, що свідчить про незбиняку здібність жіночого полу до рівноправности. В селі Кетарія живе 25-літній Бішіляс, син багатого селянина, що залюбився в 17-літній пастушці Морфо Вінія і переслідував її на кожнім кроці. Раз навіть зловив її і затягнув до свого дому, одначе вона швидко втікла з того небажаного полону. Вона любилася в 22-літнім пастуху Кацінасі і радила йому стерегтися перед Бішілясом. Однак Кацінас не хотів покинути своєї череди. Тоді Морфо добула револьвера і під загрозою вистрілу звязала його, всадила на осла і повезла до свого села, де приневолила його оженитися з нею.

— **Гадючий промисл.** Сільське населення Герцоґовини знайшло собі нову ділянку промислу. Воно ловить і вивозить за границю їдовиті гадюки, що множаться масово в тім краю. З гадючої їди медицина витворює сировицю, що є успішним ліком проти вкушення гадюки. При лікуванні недуги рака вживають також з успіхом гадючої їди. Герцоґовинські селяни продають гадюки по 25 динарів за штуку. Запаковують їх у спеціяльні коші і висилають до Німеччини або Франції.

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „ЗНЕСЛАВЛЕНА"

Зворушлива історія про батька, що в помсти за знеславлену власну дочку вбиває зводника, сина багатого американського банкиря. Та річ у тому, що дочка за всяку ціну намагається перебрати вину на себе і щойно надзвичайно складний поліційний допит усе вияснює. Дуже гарна кінцева сцена, де батько зрікаючись оборонця, стає сам перед судом, як месник знеславленої доньки; шкода тільки, що не довілуємось, на якому становищі станув суд, бо фільма цього не показує, нехтуючи обовязковий американський гепіенд. Сюжет слабонький і неоригінальний. У головній ролі Олена Твельвтрес, відома партнерка Шеваліє з фільми „Розкішні турботи".

Ревія — може дещо задовга — має кілька знаменитих скечів та прегарні танкові еволюції у виконанні Шмарівної, Рельської і Островського.

Є. Т.

Дописи.

КОЗОВА.

Під замітом знищення портретів. Якось зимою знищено в тутешній школі портрети й образи. Як підозрілого в цім засудив був тут. гор. суд п. Маркова на 12 місяців вязниці, одначе окружний суд у Бережанах по трьох докладних розправах увсвиннив його, бо підозріння були безпідставні. Одначе Марків сидів в арештах до розправи 2 місяці безневинно.

Нищать вивіски на українських установах. Недавно в ночі знищено вивіску „Української Каси" і приватної крамниці п. Дулеби; вивіску д-ра Манацького розбили, а в адв. д-ра Стадника вже двічі вивіску з муру забрали в ночі і тепер мусить працювати вже без вивіски... Темні люди прикриваються темними нічними патріотичними нагодами і в день 3-го мая дехтем замазали вікна адвокатові д-рові Стадникові, а польскові реставраторові замазали український реставраційний напис. Нікого з тих „патріотів" не викрито.

Тутешній суд працює справно, бо вже належно обсаджений, одна лиш недостача, що дрібні справи процесові і провізоріяльні, як нас інформують, відкладає ні більше ні менше, а тільки на 3 і пів місяці, тобто з травня на вересень... А треба знати, що новий закон не передбачує вакацій і справу можна відложити найбільше на 1 місяць. Щож робити, на провінції зовсім інакше і нема на це ради. Пиши пропало! Вправді всі три судді працюють, одначе через їх праці замкнені секретаріяти карний і цивільний, бо секретарі весь час протоколують і в канцеляріях годі полагодити справи. Двох старших секретарів Марущака й Лібера відпустили на пенсію з січнем ц. р., а молодший Кьвотек хворий і поїхав лічитися... Позатим у нас нема ніякого більше уряду і з того одного суду живе 6 адвокатів, трьох адв.аплікантів, 5 адвокатських писарів, 1 нотар, 1 нот. аплікант, 2 нотаріяльних писарів і 2 постійних „свідків" нотаріяльних — Блавіцький і Дудьо. В гміні працює ще і ветеринар. Зрештою все життя незвичайно мізерне. Жиди очевидно нарікають, що торговля не йде, а ми всі нарікаємо, що біда. І біді тій не думає ніхто зарадити, бо одні на біді жирують, а другі нерозумні й ліниві нічого не творять.

Культурно-освітне життя. У поляків нема роботи, якаб поширювала й господарське знання і поступ життя, а освітньо-культурне життя також дуже бліде. У нас, українців, життя громадське незвичайно звузилося. Одинокий кружок „Рідної Школи" ледви проявляє свою живучість, а позатим більш нічого нема ні кооперативи, ні читальні „Просвіти". Вправді є молоді націоналісти і старі сельроби, але одні й другі „виповідають война" тільки місцевому парохові через вносування ріжних скарг до вищої духовної влади. А отсе в поміч їм прийшов колишній громадянин з присілка й доніс, що парох не молився по приписаних молитвах в день державного свята і за це староство в Бережанах засудило його на 500 зол. грivни

X.

КАМІНКА СТРУМ.

Шевченківський концерт. Дня 3. червня ц. р. заходом філії „Просвіти" відбувся в Камінці Струм. у салі Народнього Дому Шевченківський концерт. У програму входили твори наших композиторів (Леонтовича, Людкевича та Стеценка), виконані селянськими хорами Батятич та Дальнича і місцевим мужеським хором. Найкраще враження робив мішаний хор з Батятич, тим більше, що свої точки виконав по мистецьки і тим, що всі співаки були однаковісько одягнені в чудово мальовничі народні строї. Д-р А. Кокодинський в умілo опрацьованім і з великим хистом виголошенім рефераті подав ґенезу Шевченкової творчости і вказав, як слід велику Шевченківську ідею в сьогоднішньому лихолітті вводити серед нас у життя. Добре враження викликала деклямація п. А. Малиновської і „Лілу в неволі" Шевченка, виголошене п. з. Саганом. Найбільше одушевлення викликала маленька 4-літня Ірина Кокодинська своєю зворушливою дітячою рецитацією в живій картині, що уявляла собою поклін української дітвори Незабутньому Тарасові. Великий несмак, а то й негодування викликали серед камінчан поведінка маленької групки наших гурра-патріотів, які, зводжуючи особисті порахунки з деякими виконавцями концертових точок, відмовились від участи в уладжуванні такого великого національного свята. На це теж з огірченням звернув увагу о. шамбелян Цегельський, дякуючи по концерті в коротких словах всім, що своєю участю звеличали свято нашого національного Пророка.

КРАКІВ.

Кружок „Р. Ш." — Франкові. Дня 20. 5. відбувся вечір у честь І. Франка, що його відкрив п. Я. Заремба. Короткий реферат: „Франко як письменник" читала п. З. Довганиківна, а „Франко як поет" п. С. Кокоцька — учениці рідношкільних курсів. Мистецькі деклямації з творів Франка відомого рецитатора м-ра Ю. Ґеник-Березовського внесли у цей вечір кілька дійсно гарних хвилин. Коротким та змістовним кінцевим словом студ. Т. Стацика закінчився цей вечір.

Закінчення шк. року на рідношкільних курсах відбулося 31. 5. Учениця Мерта Шарівна відчитала опрацьоване самими дітьми: Прощаємо шкільний рік. Між гарними деклямаціями (К. Малицька: Рідна Школа — О. Ожитчуківної і Я. Заремба: Нас кличе сонце — Бобуся Малецького) діт. хор під пров. п. О. Шевчика відспівав кілька пісень. Наприкінці роздано з тям нагороди: від „Р. Ш." і від „Просвіти" книжки, від Українського Скавт. Куреня кілька передплат „Дзвіночків", а о. д-р Хрущ роздав образці.

Похід на могили поляглих і академія. У першій день Зелених Свят заходом філії Т-ва О. В. М. відбувся величавий похід на Раковицький цвинтар, де відправлено панахиду. Несено 15 вінків від усіх громадянських і студ. товариств. Участь у поході громадянства розмірно мала, більше тут молоді, а студентство явилося все без винятку. Співав сильний муж. хор під пров. п. Сагайдаківського. Після походу відбулася у „Просвіті" заходом усіх т-ств академія. Гарне вступне слово виголосив голова філії Т-ва О. В. М. п. Я. Заремба. Святочний реферат відчитав студ. В. Кобільник. Закінчення дещо за монотонне, як на закінчення. Одно побажання: по гимнах ніхто й ніде нічого більше не співає ніколи. Це псує кінцевий настрій і лишає несмак.

Вдатні лемківські вечорі. Старанням У. С. Г. відбулися у „Просвіті" два „Лемківські вечорі" при численній участі і студентства і старшого громадянства. Вечорі ті — одні з найкращих того роду. Перший т. зв. дискусійний лемк. вечір завдяки гарно опрацьованим рефератам, які дали субстрат до оживленої дискусії, замітно поширив серед загалу зацікавлення цією гарною частиною нашої землі. На його програму зложилися: реферат студ. В. Жидяка, представника молоді Лемківщини, в якому він з повним розумінням і як добрий обсерватор представив життя, теперішній стан і посторонні впливи на лемківську землю; його доповненнями були цікаві й живо змальовані спостереження й картини з лемк. життя студ. Я. Заремби та студ. Т. Гринишина, що їх поробили вони підчас кількаразових прогульок у ті сторони. — Дня 2. 6. відбувся другий лемк. вечір, в якому взяли вже участь теж фахівці, науковці. Незвичайно цінні й цікаві відомости з географії Лемківщини з увагою на соц.-економічні чинники дав доц. д-р Кубійович, а питання лемківського наріччя, як частини української мови, враз із впливами на нього, його розвиток по цей і той бік Карпат, його засяг і т. д. насвітлив як не мож краще і в чище, проф. д-р Зілинський, збиваючи водночас протилежні припущення (напр. щодо походження!) деяких наших учених і „твердження" сусідів. Гарний і продуманий реферат відчитав теж студ. Жидяк. До урізноманітнення програми причинився студ. хор, який відспівав кілька лемківських пісень. Зорганізуванням обох вечорів займався головно голова У. С. Г. п. В. Головацький. Вечорі ті були у звязку з приготуваннями тут. студентства до влаштування 2-тижневої збірної прогульки підчас ферій на Лемківщину. Побажаймо їм у цьому ділі найкращих успіхів!

(Гром.)

—o—

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ В КРАЮ.

ЗОЛОЧІВ. **Поділля (Тернопіль) — Яніна** І Б 2:1 (1:0). Змагання за мистецтво Б-кляси закінчилися заслуженою перемогою нашої дружини, для якої ворота здобули Олійник і Королюк. На згадку заслуговують Олійник, Королюк і з оборони Коцюмбас, які грали дуже добре та амбітно. Суддював п. Сорочак.

ДАЛЬШІ РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ „УКРАЇНИ".

17. 6. II. Сокіл — Погонь, Ресовія — Чорні, Лехія — Світезь, **Польонія — Україна**, Огніско — Гасмонея.

24. 6. **Україна — Чорні**, Світезь — II. Сокіл, Лехія — Ресовія, Польонія — Огніско, Погонь — Гасмонея.

29. 6. **Україна — Погонь**, Чорні — Лехія, II. Сокіл — Польонія, Огніско — Ресовія, Гасмонея — Світезь.

1. 7. Лехія — Погонь, Ресовія — Світезь, **II. Сокіл — Україна**, Гасмонея — Польонія, Чорні — Огніско.

8. 7. Чорні — Погонь, Ресовія — Польонія, **Лехія — Україна**, Огніско — Світезь, Гасмонея — II. Сокіл.

15. 7. Погонь — Ресовія, Польонія — Гасмонея, Україна — II. Сокіл, Світезь — Лехія, Огніско — Чорні.

22. 7. Польонія — Погонь, **Україна — Огніско**, Чорні — II. Сокіл, Ресовія — Гасмонея.

29. 7. Гасмонея — Чорні, Лехія — Польонія, Ресовія — Огніско, **Україна — Світезь**.

5. 8. Огніско — Польонія, Чорні — Ресовія, Лехія — II. Сокіл, Гасмонея — Погонь.

12. 8. Чорні — Польонія, Гасмонея — Ресовія, **Огніско — Україна**.

15. 8. Погонь — Польонія, Чорні — Світезь, Лехія — Гасмонея, II. Сокіл — Огніско.

19. 8. Чорні — Гасмонея, Огніско — Лехія.

26. 8. Гасмонея — Лехія, Погонь — Огніско.

2. 9. Лехія — Огніско, **Україна — Гасмонея**.

9. 9. Огніско — II. Сокіл, Світезь — Гасмонея.

16. 9. Огніско — Погонь, **Гасмонея — Україна**.

23. 9. Світезь — Огніско, II. Сокіл — Гасмонея.

Дружини на 1-ому місці є господарями.

—o—

Нові книжки й журнали.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал, Львів, травень 1934 р. ч. 5. Р. IV. Зміст: Р. Завадович: Завтрішня кража; Визволення. В. Пачовський: Мстислава Хоробрий. М. Островерха: У Фарисейському городі. М. В.: Весняна ніч. Д. Бандуренко: * * *. Н. Королева: Мавший акорд. У. Самчук: Серед ночі, Усіх земель о. Г. Костельник: Когутики піють на божу славу. М. Омельченко: Англійський жіночий роман. П. Ісаїв: На перекрою двох епох сучасности. С. Шелухин: Новонайдена карта України XVII ст. В. Пачовський: Моя сповідь (докінчення). Х.: Падестини по раз третій. М. Демкович-Добрянський: З приводу деяких „критик". М. Струтинський: Свої і чужі про „Богословію" (продовж.). Хроніка. Рецензії. З преси і журналів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича. Коломия:

14. VI. „Залізна Острога" оперета на 3 дії з побуту УСуСуСів. Лібрето: Л. Лісевича, А. Курдидика. Музика: М. Гайворонського. Постановка: М. Бенцаля.

Нелкий Міський Театр.

Вівторок, 12. VI. год. 7·30 веч. „Дівчата в однострох". Остання вистава. Абон. 20.

Середа, 13. VI. Вистави не буде з причини генеральної проби „Мандрівки по Варшаві".

Театр Різнородностей.

Вівторок, 12 VI. год. 7·30 веч. „Любко то я". Абон. 22.

Середа, 13. VI. год. 7·30 веч „Любко то я". Абон. 22.

Кіна.

АПОЛЬО: „Подружжя для опінії", „Самаранг" екзотична фільма.

АТЛЯНТИК: „Віраи в кайданах" („Мансін"), „Прогулька по Відні".

ВАНДА: „Біла одаліска", „Палата на колісцях".

КАСІНО: „Жовтий князь" (Рамон Новаро).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Знеславлена", ревія „З усього серця".

МІРАЖ: „Світла та тіни великого міста" (Чарлі Чеплін).

МУЗА: „Сни жимоводі".

ПАЛЯС: „Гріх кохання".

ПАСАЖ: „Каїн і Артем" (М. Горкого) та російський хор.

ПАН: „Шерльок Голмс", „Чужим вільно цілувати".

СВІТ: „Земля вічна", „Краса життя".

СОНЦЕ: „В тайній службі" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Піоніри Тексасу" за повістю Джека Льондона і Ревія.

ХИМЕРА: „Я був шпіоном".

УТІХА: „Грабіжник із Марока" і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 12. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 22·30 Концерт, 21·00 Беседа авдиція (спів, музика), **Прага** (470,2) 14·50 Нар. пісоньки, 19·10 Враження з СССР., **Рига** (514,6) 20·25 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 12·00 Концерт, 17·15 Твори модерних композиторів, **Гамбург** (331,9) 19·00 Солісти (музика, спів), **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·45 Німецько-французький вок.-інстр. концерт, **Ляйпціг** (382,2) 15·00 Спів, **Мінхен** (405,4) 17·50 Фортепян. 20·10 Оп. музика, **Будапешт** (549,5) 12·05 Вок. концерт, 17·30 Популярні арії, **Мілано** (368,6) 13·10 Легка музика, 20·45 „Ева" оп. Ф. Легара **Рим** (420,8) 17·15 Концерт квінтету.

Середа, 13. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, **Братислава** (298,8) 19·40 Легка музика, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 „Ля Амуре де Катерін", **Любляна** (569,3) 20·00 Опера, **Берлін** (356,) 20·30 Танки ріжних народів, **Гамбург** (331,9) 17·50 Нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·20 Циг. музика, 17·30 Скрипка, **Мілано** (368,6) 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 20·45 Оп. вечір.

Львівське радіо.

Вівторок, 12. червня 1934.

6·30—7·15 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт сальонової орхестри, 13·05 Для дітей та молоді: „До побачення, школо!", 13·20 Популярна музика з гр. плит, 13·55 Господарські вістки, 16·00 Концерт трубної орхестри, 16·40 Спів (Гошовська, мецосопран), 17·15 Балетова музика з гр. плит, 18·00 Відчит із діяльности Фонду Праці, 18·15 Камер. концерт, 18·45 „Суходолом і морями", 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·01 Поетична чвертьгодина, 20·12 Трансм. з Варшави „Цвіт папороті" оп. Маліновського; в перерві фейл. „З мовчазного дому", 22·30 Відч.: Торговля живим товаром, 22·45 Легка музика з гр. плит.

Середа, 13. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12.10 „Із опівнічної Італії" (гр. плити), 13·05 Концерт сальонової музики, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Легка музика, пісоньки, 17·00 Для старших дітей „В копальні", 17·15 Солісти (музика, спів), 18·00 Балачка: „Книжка й наука", 18·15 Органовий ресітаць, 18·45 Сусп.-фаховий рух серед учительства, 18·55 Львівські театр. новини, 19·05 Всячина, 19·15 Музика з плит, 19·25 Бранденбурські концерти (гр. плити з поясненнями), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика (гавайські гітари), рефрени, 21·02 Літер. хвилини („Собор у Толедо" Парніцького), 21·12 Фортепяновий ресітаць, 22·00 Літер. чвертьгодина „У мряці світанку", 22·15 Легка й танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·26·75 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·73, Париж 34·96, Берлін 204·25, Цюріх 172·05, Амстердам 359·20, Прага 22·04, Мілано 45·84.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз устійнив дефінітивно ціни на масло на час від 1. червня до 6-ого червня ц. р. і платив кооперативам за 1 кг. десерового масла пріма, льоко магазин „М. С." у Львові, а саме:

1. червня ц. р.	по 2 зол.
2. „ „ „	
3. „ „ „	
4. „ „ „	
5. „ „ „	
6. „ „ „	

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11 червня ц. р. в наслідок знижкової тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·40 „

Тенденція на масло і молоко хитка; на сметану вдержана; на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що 11. червня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята за 1 кг.		1·10 зол.
Кури „	І класа	0·80 „
„ „	II „	0·60 „

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

В Гімназії СС. Василіянок у Львові (при вул. Длугоша ч. 17) вступні іспити до І-ої кл. відбудуться тільки дня 15. червня точно в годині 10. рано (письменні) і 16. червня в год. 9 рано (устні); до вищих клас в днях 15.—18. червня. **Управа.** 1704 2—3

У жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі вступні іспити до І. класи нового типу почнуться на основі зарядження Кураторії 15. червня в год. 10-тій передпол., до інших клас 18. і 19. VI. 1705

Вступні іспити в Дівочій гімназії „Рідної Школи" у Львові, вул. Валова 4, відбудуться: до класи І. нового типу дня 15. і 16. червня, до клас II. нового типу і V—VIII гуман. типу 16., 18. і 19. червня. 1710

В Міністерствах, Урядах, Банках — всілякі справи полагоджує скоро, успішно спеціяліст правний радник. Warszawa, Chmielna 66. m. 6. від год. 4—8. Також листовно. Поважні референції. 43/15

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШВАЙЦАРСЬКІ ГОДИННИКИ продає дешево Домбровський і Розважевський. Львів, Академічна 2. 6/78 1—6

ПАНСІОН „АННА" В КОСОВІ Анни Герасимович поручає соняшні кімнати, першорядна кухня, Ціни дуже приступні. 1481 18—20

У КРИНИЦІ в українськім домі кімнати до винайму від 2—3 зол. денно без утримання. Гарне положення недалеко нових лазничок. Ласкаві зголошення H. Wolańska, Krynica-Zdrój, ul. Zielona 472. 1707 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

Загальні Збори
Союзу українських брутовців і власників нафтових теренів „Підойма" в Дрогобичі.

відбудуться дня **23. червня** ц. р. в салі „Народнього Дому" в Дрогобичі з таким порядком дня:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.

2) Звіт Дирекції й Контрольної Комісії за діловий рік 1933 й уділення абсолюторії.

3) Вибір 4-ох членів Надзірної Ради й Дирекції.

4) Внесли й запити.

На випадок браку комплету, вимаганого статутом, Загальні Збори відбудуться того самого дня, в тій самій льокалі годину пізніше, себто в 12-ій годині полудня, з тим самим порядком дня.

1708 **Надзірна Рада.**

Річне Справоздання
Варшавського Комітету Товариства Прихильників Української Господарської Академії
на день 1. березня 1934 р.

Прибутки:

1). Членські внески з 1. III. 1933 до 1. III. 1934 1977 зол. 35 с.; 2). Пожертви за той самий час 87 зол. 50 с.; 3) За журнал „За Українську Політехніку" 48 зол. 00 с.

Разом 2112 зол. 85 с.

Видатки:

1). Переказано Товариству Прихильників за час з 1. III 1933 до 1. III. 1934 1999 зол. 70 с.; 2). Поштові видатки протягом року 79 зол. 85 с.; 3). Канцелярійні видатки протягом року 12 зол. 25 с.; 4). Розїзди в справах Комітету протягом року 5 зол. 55 с.; 5). Маніпуляційні в П. К. О. протягом року 15 зол. 50 с.

Разом 2112 зол. 85 с.

(—) В. Сальський Генерального Штабу Генерал Голова

(—) П. Шандрук Генерал Скарбник

(—) Л. Панасенко Секретар

Дня 18. березня 1934 перевірено.

Голова ревізійної комісії: **К. Чайківська.** Член: **Е. Гловінський.**

Гальо! Гальо! Увага! Аматори музики!

Величезна знижка цін

на мандоліни, гітари, клявішові гармонії, дуті інструменти та всіляке музичне приладдя **у фабричнім Складі Музичних Інструментів**

Леопольд Гуттерер, **Львів, Сикстуська 19** телефон 107-83

Виінковуємо комплетні орхестри. 1712 1—2

Вже появилася 2-га книжка чвертьрічника

Український Агрономічний Вістник

під редакцією інж. др. Евгена Храплившого.

ЗМІСТ: Від Редакції. — Статті: Сучасний стан сільського господарства на Великій Україні та Кавказі — проф. В. Іванис. — Розміщення ріллі на наших західних землях — доц. др. В. Кубійович. — Сільсько-господарська освіта на Совітській Україні — агр. Ф. Баранецький. — Сучасна методика досліджения луків — доц. І. Мазепа. — Верховинські фасолі — інж. агр. Г. Гордієнко. — Стан нашого садівництва на західних землях — А. Терпиляк. — Велика рогата худоба на Великій Україні — проф. І. Шереметинський. — Про комасаційну політику на західних землях — проф. інж. Л. Грабина. — Головні стадії розвитку лісового господарства на Україні — проф. Б. Іваницький.

(Реферати та рецензії. Україна у світовому господарстві. — Кредитова кооперація на Україні. — Енергетичне господарство України та півн. Кавказу. — Правильність праці молочарської кооперації. — Опис села Трускавець. — Сучасна господарська криза та її причини. — Плановість продукції у чехосл. хліборобстві. — Політика Міжнароднього Хлібороб. Інституту в Римі та планове господарство. — Шляхи поступу польських селян. — Вітаміни. — Час отелювання коров і економічний висліл годівлі. — Рідкий випадок многоплодности у кози. Порівнуючі досвіди вгодовування безрг. — Якість беконового матеріялу. — З новійшої літератури про біол.-динамічні способи господарювання. — Озера Закарпаття. — Охорона природи. — Наші гори).

Міжнародні сіл.-госп. організації, конгреси, наради — Записник нашої агрономічної праці. — Ріжне. — Наші втрати.

Ціна цієї книжки 3·— зол. в ЧСР. — 12·— кч., в інших краях 2·— шв. фр.) — **На рік (4 книжки) 12·— золотих.**

Адреса: **ЛЬВІВ, РИНОК 10/II.** — Дістати можна в усіх укр. книгарнях.

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина І. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10.